

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ**

BULANTI KUSMASI OLAN HASTANIN BAKIM TALİMATI

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
HEM_T_88	15.06.2012	11.11.2022	RV02	3

REVİZYON DURUMU

“Revizyon Tarihi”	“Açıklama”	“Revizyon No”
15.07.2014	Madde 5.12’de adı geçen “Bulantı ve Kusma Durumu İçin Hasta Bilgilendirme Broşürü” kullanılmadığı için talimatden çıkarıldı.	1
11.11.2022	Hastane logosu değiştirildi. Madde 3 Sorumlular tanılamasına “ebe” Eklemesi yapıldı.	2

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Başhemşirelik	Kalite Koordinatörü	Hastaneler Yönetim Kurulu Başkanı

BULANTI KUSMASI OLAN HASTANIN BAKIM TALİMATI

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
HEM_T_88	15.06.2012	11.11.2022	RV02	3

1. AMAÇ

Bu talimatın amacı bulantı-kusması olan hastanın bakımında ve izleminde standart bir yöntem belirlemektir.

2. KAPSAM

Bu talimat bulantı-kusması olan hastanın izlem ve bakım faaliyetlerini kapsar.

3. KISALTMALAR:-

4. TANIMLAR

4.1. Kusma: Medullada bulunan kusma merkezinin uyarılması ile epigastrik alanda, boğazın arka bölümünde ya da karında hissedilen dalgalanma şeklinde bir rahatsızlığın arkasından mide içeriğinin güçlü bir şekilde ağızdan çıkarılmasıdır.

4.2. Risk Faktörleri: Gebelik, anestezi etkisi, taşıt tutması, böbrek taşı, kemoterapi, digital / antibiyotik alma, barsak tıkanıklığı, baş dönmesi, intratimpanik enjeksiyon, üst solunum yolu endoskopisi, enfeksiyon, metabolik anomaliler, hepatik disfonksiyon, artmış kafa içi basınç, opioid ilaç kullanımı vs..

4.3. Tanımlayıcı Özellikler:

- Çoğunlukla bulantı, kusmaya öncülük eder, fakat kusmadan sonra da olabilir.
- Bulantı beraberinde solgunluk, soğuk nemli cilt, salyada artma, taşikardi, gastrik staz ve diyare görülür.
- Beraberinde yutma refleksi artar.
- Hasta bulantı ve mide yakınması ifade eder.

5. SORUMLULAR

Bu talimatın uygulanmasından hekimler ve hemşireler, ebeler sorumludur.

6. FAALİYET AKIŞI

- 6.1.** Hasta bulantı ve kusma riski yönünden değerlendirilir.
- 6.2.** Kusması var ise sıklığı, süresi, miktarı, zamanı ve ilaçlarla, öğünlerle, hastanın pozisyonuyla ilişkisi değerlendirilerek "**Hemşire İzlem Formu**" na kaydedilir.
- 6.3.** Bulantı-kusmayı azaltan faktörler belirlenir (yiyecekler, ilaçlar v.b.).
- 6.4.** Hastanın diyetinin düzenlenmesi için diyetisyenle işbirliği yapılır.
- 6.5.** Kusma durumunda (özellikle immobil çocuklarda) aspirasyon riskine karşı koruyucu önlemler alınır ve bu önlemlere yönelik hasta ve ailesi bilgilendirilir.
- 6.6.** Kusma sonrası ağız bakımı yapılması önerilir. Hasta yapamayacak durumda ise "**Ağız Bakım Talimatı**" doğrultusunda ağız bakımı uygulanır, uygulama "**Hemşire İzlem Formu**" na kaydedilir.
- 6.7.** Eğer hastanın ağrısı varsa, yemek öncesinde gerekirse ağrı kesicisinin yapılması için hekimle işbirliği yapılarak ağrısı kontrol altına alınır.
- 6.8.** Eğer hasta kendini yorgun hissediyorsa, yemek öncesinde hastanın dinlenebilmesi için gerekli koşullar sağlanır.
- 6.9.** Yemek sırasında fiziki çevrenin temiz ve kokusuz, hasta giysilerinin de rahat olması sağlanır.
- 6.10.** Eğer kontrendike değilse, yemeklerden sonra hastanın, semifowler (yarı-oturur) pozisyonunda kalması ve en az 2 saat düz pozisyonunda yatmaması sağlanır.
- 6.11.** Bulantı-kusmayı kontrol altına almak için gerektiğinde hekim istemine göre antiemetik

BULANTI KUSMASI OLAN HASTANIN BAKIM TALİMATI

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
HEM_T_88	15.06.2012	11.11.2022	RV02	3

uygulanır.

6.12. Bulantı-kusmayı azaltmaya yönelik girişimlere ilişkin hasta ve ailesi aşağıdaki şekilde bilgilendirilir.

- ✓ Sıcak yiyeceklerin kokusu bulantı hissini arttırabileceğinden soğuk yiyeceklerin tercih edilmesi önerilir.
- ✓ Bulantı-kusmayı azaltmak için hasta sıvı ve yumuşak gıdalar alması için teşvik edilir, ancak bulantı-kusmayı arttırabileceği için yemeklerden 1 saat önce ve yemek sonrası sıvı alımı kısıtlaması önerilir.
- ✓ Kötü koku ve görünümler bulantı-kusmayı başlatabileceği için, fiziksel çevrenin temiz ve kokusuz olmasına dikkat edilmesi önerilir.
- ✓ Kusmayı engelleyebileceği için, kusma refleksi meydana geldiği sırada hastanın derin nefes alıp- vermesi önerilir.
- ✓ Az ve sık sık yemek yemesi önerilir.
- ✓ Kusma sonrası ağız bakımı yapılması önerilir.
- ✓ Müzik, resim ya da gevşeme egzersizleri gibi aktivitelerin bulantının azaltılmasında yardımcı olabileceği ve denenmesi önerilir.
- ✓ Geçmişte bulantıyı azaltmak için kullandığı besinler (örn; karbonatlı içecekler, krakerler) belirlenir ve bunları uygulaması önerilir.
- ✓ Erişkinlerde 24 saatten fazla, çocuklarda 12 saatten fazla süren bulantı-kusma ya da yeterli sıvı alımı sağlanamadığında bu durumun sağlık ekibine bildirilmesi gerektiği hastaya/ailesine öğretilir. Verilen eğitimler **“Hasta ve Yakınlarının Eğitim Kayıt Formu”**na kaydedilir.

7. İGİLİ DOKÜMANLAR

7.1. Hemşire İzlem Formu

7.2. Hasta ve Yakınlarının Eğitim Kayıt Formu